

101105 - İnternete Girmeme Konusunda, Anne ve Babaya İtaat Vacip mi?

Soru

“Günahta itaat yoktur” denilmektedir. Ancak sorum şudur: Anne ve babama, doğrudan günah olmayan; fakat fiilen fayda sağlayan bir hususta karşı gelmem câiz midir? Meselâ internet üzerinde bir siteye para harcamamamı emretseler; hâlbuki gerçekte bundan dolayı herhangi bir zarara uğramayacak olsalar —çünkü oldukça varlıklıdır— bu durumda onları üzmemek için gizlice veya yanlarında değilken emre muhalefet edebilir miyim?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi:

Anne ve babaya, günah olmayan hususlarda itaat etmek vaciptir. Nitekim Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Allah’a isyan olan bir hususta itaat yoktur. İtaat ancak meşru olan (ma’rûf) hususlardadır.”
(Buhârî, 7257; Müslim, 1840)

Yine şöyle buyurmuştur:

“Allah Azze ve Celle’ye isyan hususunda hiçbir mahlûka itaat yoktur.”
(Ahmed, 1098)

Anne ve babaya itaat, onlara fayda sağlayan ve evlât açısından zarar doğurmayan hususlarda vaciptir. Kendilerine bir fayda bulunmayan yahut evlâda zarar veren konularda ise itaat zorunlu değildir.

Şeyhülislâm İbn Teymiyye (rahimehullah) şöyle demiştir:

“Anne ve babaya —fasık olsalar dahi— masiyet dışında itaat gerekir... Bu, onlara fayda bulunan ve

evlâda zarar vermeyen hususlardadır.”

(el-İhtiyârât, s. 114)

Hiç şüphesiz anne ve babanın menfaatlerinden biri de mallarının korunmasıdır. Bu sebeple, malın muhafazası hususunda asıl olan, onlara itaatin vacip olmasıdır.

Ayrıca evlâdın, anne ve babasının malından izinleri olmaksızın bir şey alması câiz değildir. Zira Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Bir Müslümanın malı, gönül rızası olmadıkça helâl olmaz.”

(Ahmed, 20172; el-Elbânî, İrvâu'l-Ğalîl, 1459)

Ancak şu durum bundan müstesnadır: Baba, çocuğunun nafakasını vermezse; evlât, örfe uygun şekilde ihtiyacı kadar nafakasını alabilir. Nafaka kapsamına, öğrenilmesi farz olan ilmi elde etmeye yardımcı olan giderler de dahildir.

Nitekim Âişe (radiyallahu anhâ)'nın rivayet ettiğine göre Hind bint Utbe şöyle demiştir:

“Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Süfyân cimri bir kimsedir; bana ve çocuğuma yetecek nafakayı vermiyor.

Ancak ondan haberi olmadan aldığım kadarını temin edebiliyorum.” Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem):

“Sana ve çocuğuna yetecek miktarı, örfe uygun şekilde al.” (Buhârî, 5364)

Din ilmini talep meselesi:

Din ilmini öğrenmek —genel olarak— Müslümanın hayatında en çok ihtiyaç duyduğu hususlardandır. Evlât, güvenilir âlimlerin ders halkalarına katılarak yahut kitap, ses kaydı veya güvenilir internet siteleri vasıtasıyla şer'î ilme yönelmişse ve anne-babası onu bundan men ediyorsa; şayet bu ilmî faydayı onları kızdırmayacak başka bir yolla elde etme imkânı da yoksa, bu durumda anne-babaya itaat edilmez. Bilakis, öğrenilmesi gerekli olan şer'î ilim öncelikli tutulur.

Şeyh İbn Useymîn'e (rahimehullah), babası tarafından zikir meclislerine ve ilmî derslere katılması yasaklanan; bunun sonucunda da dindarlığı zayıflayıp haram içeriklere yönelen bir genç hakkında soru sorulmuş ve babanın bu tutumunun “Allah yolundan alıkoyma” sayılıp sayılmayacağı ve bu

hususta itaat gerekip gerekmediği sorulmuştur.

Şeyh şöyle cevap vermiştir:

“Baban veya annen seni ilim meclislerine katılmaktan men ederse onlara itaat etme. Çünkü zikir meclislerine katılmak hayırdır ve anne-babaya zarar vermez. Ancak onlarla iyi geçinmeye çalış. Gerektiğinde, açıkça ‘zikir halkasına gidiyorum’ söylemez; meselâ arkadaşlarına gidiyormuş gibi davranır.

Çocuğunu zikir meclislerinden alıkoyan anne-baba, Allah’ın zikrinden alıkoymuş olur ve bu sebeple günaha girerler. Anne-babanın yapması gereken, çocuklarının ilme yönelmesinden sevinç duymaları ve imkânları ölçüsünde destek olmalarıdır. Çünkü bu, Allah’ın hem çocuk hem de anne-baba için bir nimetidir. İnsan öldüğünde kendisine fayda verecek olan salih evlâttır. Nitekim Peygamber (aleyhissalâtü vesselâm) şöyle buyurmuştur:

‘İnsan öldüğünde ameli kesilir; ancak üç şey müstesna: Sadaka-i câriye, kendisinden faydalanan ilim veya kendisine dua eden salih evlât.’” (Likâü’l-Bâbi’l-Meftûh, 99. ders, s. 9)

Sonuç olarak:

Eğer sen, üzerine farz olan dinî bilgileri —akîde, tahâret, namaz, oruç ve girişeceğin muamelelerin hükümleri gibi— internet olmaksızın öğrenemiyorsan, bu durumda anne ve babanın izni olmadan internete girmen câizdir. Bu hususta örfe uygun ölçüde harcama yapabilirsin; fakat bunun ötesine, izinleri olmaksızın geçmen câiz değildir.

Ayrıca faydalı ve yararlı olduğunu gördüğün sitelerdeki içerikleri, buna imkân sağlayan programlar vasıtasıyla indirip internet bağlantısı olmadan da inceleyebilirsin. Böylece hem ilmî faydayı elde etmiş hem de anne ve babana muhalefet etmemiş olursun.

Allah’tan bizim için de senin için de muvaffakiyet ve istikamet temenni ederiz.

Allah en iyi bilendir.